

การพัฒนาแบบการบริหารเครือข่ายการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก*

THE DEVELOPMENT OF AN INTERNAL QUALITY ASSURANCE MANAGEMENT NETWORK MODEL FOR SMALL BASIC EDUCATION SCHOOL

อนุนาถ ชื่นจิตร**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อ 1)ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการรูปแบบการบริหารเครือข่ายการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก 2) สร้างรูปแบบ การบริหารเครือข่ายการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก 3)ศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการบริหารเครือข่ายการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก และ 4) ประเมินรูปแบบการบริหารเครือข่ายการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก รูปแบบที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหาร และครูที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จากโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 5 โรงเรียนเครื่องมือที่ใช้มี 4 ชนิด คือ แบบสอบถามความต้องการพัฒนารูปแบบ แบบประเมินความเหมาะสม แบบติดตามตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษา และแบบประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(SD) และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1. รูปแบบการบริหารเครือข่ายการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) นโยบาย 2) จุดมุ่งหมาย 3) การสร้างเครือข่าย 4) วิธีดำเนินการบริหารจัดการเครือข่าย และ 5) การสร้างความเข้มแข็งของเครือข่าย

2. ผลการปฏิบัติงานตามองค์ประกอบของการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนที่เป็นสมาชิกเครือข่ายทั้ง 5 โรงเรียนอยู่ในระดับดีขึ้นไปทุกองค์ประกอบ

3. รูปแบบการบริหารเครือข่ายการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กมีความเป็นไปได้ และเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: รูปแบบการบริหารเครือข่ายการประกันคุณภาพ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก

*วัตถุประสงค์ของการเขียนบทความเพื่อเผยแพร่ผลการวิจัย

** นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพผู้อำนวยการโรงเรียนไทยรัฐวิทยา70(บ้านบางแก้ว) อำเภอมะนัง จังหวัดสมุทรสงคราม โทรศัพท์เคลื่อนที่ 08-1856-3359 E-mail : kruanunat@hotmail.com อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.ประเสริฐ ประวิตรุ่งเรือง , ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ โพธิ์สาร

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the problems state and need the network administration internal quality assurance model for the small schools of basic education, 2) to construct the network administration internal quality assurance model for the small schools of basic education, 3) to study efficiency of network administration internal quality assurance model for the small schools of basic education, and 4) to evaluate the network administration internal quality assurance model for the small schools of basic education. The construction the network administration internal quality assurance of five elements. The sample are administrators and teachers from 5 schools. The four research instruments were the questionnaires need for the development internal quality assurance model and the network internal quality assurance for the small schools of basic education, the evaluation form for the network administration internal quality assurance model for the small schools of basic education, the monitoring quality education form of Samutsongkhram Primary Educational Service Area Office and the asking the possibility and the useful of the network administration internal quality assurance model for the small schools of basic education. The analysis data by mean ($\bar{X}$) standard deviation(SD) and content analysis.

The result of research found that;

1. The construction the network administration internal quality assurance model for the small schools of basic education consisted of five elements; 1) policies, 2) goals, 3) the construction network, 4) the methods of network administration and 5) the construction strengthening of network.

2. The studying efficiency the network administration internal quality assurance model for the small schools of basic education found that the five schools network had the performance according to the elements of monitoring the quality of education by internal quality assurance system had good level every element.

3. The evaluation the network administration internal quality assurance model for the small schools of basic education found that the network administration internal quality assurance model for the small schools of basic education had possibility and useful at the good level

Key Words: The network administration quality assurance model, the small schools of basic education.

บทนำ

ระบบการประกันคุณภาพ (Quality Assurance) ซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่จะขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง และสร้างความมั่นใจได้ว่า สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้มี

คุณภาพได้ตามมาตรฐานที่กำหนด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2549: 3) กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2553 ลงวันที่ 11 มีนาคม 2553 ที่กำหนดให้สถานศึกษาต้องพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยต้องดำเนินงาน 8 ประการ ได้แก่ 1) กำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา 2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 3) จัดระบบบริหารและสารสนเทศ 4) ดำเนินตามแผน 5) ติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 6) ประเมินคุณภาพภายใน 7) จัดทำรายงานประจำปีเสนอบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ 8) มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องจนเป็นวัฒนธรรมขององค์กรที่ยั่งยืน การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าเป้าหมายของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่แท้จริงอยู่ที่ใดและมีแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาที่นำไปสู่มาตรฐานที่กำหนดไว้ได้อย่างไรซึ่งจะปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของแต่ละสถานศึกษา ซึ่งระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาประกอบด้วยกระบวนการ 3 ส่วน คือ การประเมินคุณภาพภายใน การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การประกันคุณภาพจึงเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาและต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษานอกจากจะเป็นการพัฒนาสถานศึกษาโดยตรงแล้วผลการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพภายในยังใช้เป็นหลักฐานยืนยันคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก ฉะนั้นสถานศึกษาต้องมีกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องที่เน้นคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อสะท้อนถึงผลการจัดการศึกษาแต่ละระดับ ผลการบริหารจัดการศึกษา ผลการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และผลการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาซึ่งผลการดำเนินงานทั้ง 4 ด้าน ดังกล่าวเป็นมาตรฐานที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(สมศ.) ใช้ในการประเมินคุณภาพภายนอก(ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2553 หมวด 3 ข้อ 38) “มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา” จะเป็นตัวเชื่อมโยงการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษากับการประกันคุณภาพภายนอก ด้วยเหตุนี้สถานศึกษาจำเป็นต้องมีมาตรฐานการศึกษาที่ครอบคลุมชัดเจน และสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาที่เกี่ยวข้องทุกระดับ(สำนักทดสอบทางการศึกษา. 2554: 48-49)

ในการสรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ.2554 – 2558) ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี พ.ศ.2554 ซึ่งจัดทำขึ้นโดยสำนักทดสอบทางการศึกษา พบว่าผลการประเมินสถานศึกษาขนาดเล็ก ระดับการศึกษาปฐมวัยมีผลไม่รับรองคุณภาพ จำนวน 148 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 3.42 จากสถานศึกษาที่รับการประเมิน 4,333 แห่ง นอกจากนี้ยังพบว่า ผลการประเมินสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาขนาดเล็กไม่ได้รับการรับรองคุณภาพ 1,500 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 32.23 จากสถานศึกษาที่รับการประเมิน 4,654 แห่ง และสำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ได้ทำการศึกษาสภาพปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็ก พบสภาพปัญหาอุปสรรคการดำเนินงาน สรุปได้เป็น 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการโรงเรียน ด้านการเรียนการสอน ด้านความพร้อมทางปัจจัยของโรงเรียน และด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน กล่าวคือ ในด้านการบริหารจัดการ พบว่า การปฏิบัติงานของโรงเรียนยังต้องปรับปรุง แม้โรงเรียนได้ดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพภายใน แต่ระบบความรับผิดชอบต่อผลงานยังขาดความชัดเจน การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังมีบทบาทน้อย และขาดความเข้าใจ

ที่ชัดเจนเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ นอกจากนี้ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2552 พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีผลการทดสอบใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าโรงเรียนขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ จากสภาพปัญหาดังกล่าวสามารถสะท้อนได้ว่า ระบบการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็กยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ นับเป็นปัญหาของโรงเรียน จึงต้องหาวิธีการแก้ไขปัญหา แนวทางหนึ่งที่สามารถแก้ปัญหาได้ คือ การอาศัยความร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กที่ประสบปัญหาคล้ายคลึงกันตามแนวคิดการทำงานในรูปแบบเครือข่ายโดยอาศัยการประสานงานกับหลาย ๆ ฝ่าย รวมทั้งการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มบุคคลหรือองค์กรอื่น การสร้างเครือข่ายทำให้มีการติดต่อการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร และการร่วมมือกันด้วยความสมัครใจ มุ่งที่จะบรรลุเป้าหมายเดียวกัน แต่ไม่สามารถทำได้ด้วยตนเองโดยลำพัง แต่ต้องอาศัยความร่วมมือกันเป็นกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนทรัพยากรอันจะส่งผลให้สามารถดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งเป็นการประสานประโยชน์ซึ่งกันและกันสอดคล้องกับงานวิจัยของสุวิมล โพธิ์กลิ่น(2546: บทคัดย่อ) ได้วิจัยและพัฒนาารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กพบว่าการดำเนินงานในรูปแบบเครือข่ายมีความเหมาะสมมากในการนำไปปฏิบัติ การนำไปใช้จริง มีประโยชน์มากในการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษา และมีความเหมาะสมในการนำไปปฏิบัติ สอดคล้องกับ จารุวรรณ นาดัน (2556: 729) ได้ศึกษานวัตกรรมการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กได้มีใช้รูปแบบการแลกเปลี่ยนบุคลากร และเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น และ นิภา ไพโรจน์จิรกาล(2556: 170) ได้ศึกษายุทธศาสตร์การรวมพลังสู่เป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่ายุทธศาสตร์การรวมพลังสู่เป้าหมายเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก มีหน่วยระบบงานที่สำคัญ 5 หน่วยระบบทำงาน ประกอบด้วย การสร้างความตระหนักและการยอมรับ การอบรมให้ความรู้เกณฑ์มาตรฐาน การศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบ การรวมพลังภายในกำหนดค่าเป้าหมาย และการรวมพลังภายในและพลังภายนอกจากเครือข่าย

การบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กที่ไม่สามารถดำเนินงานตามเครือข่ายที่มีอยู่และไม่สามารถดำเนินการบริหารได้ด้วยโรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่งดังกล่าวแล้ว แต่ถ้าหากได้มีการบริหารจัดการเครือข่ายที่เป็นระบบและมีกลไกการทำงานของเครือข่ายก็จะส่งผลให้การดำเนินงานในรูปแบบเครือข่ายมีประสิทธิภาพได้ ดังนั้น การศึกษารูปแบบเครือข่ายการประกันคุณภาพภายในจึงเป็นแนวทางหนึ่งในการค้นคว้าวิจัยเพื่อสร้างรูปแบบการบริหารเครือข่ายการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการเพื่อช่วยเหลือโรงเรียนขนาดเล็กในการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพอย่างยั่งยืน

ความมุ่งหมายของการวิจัย

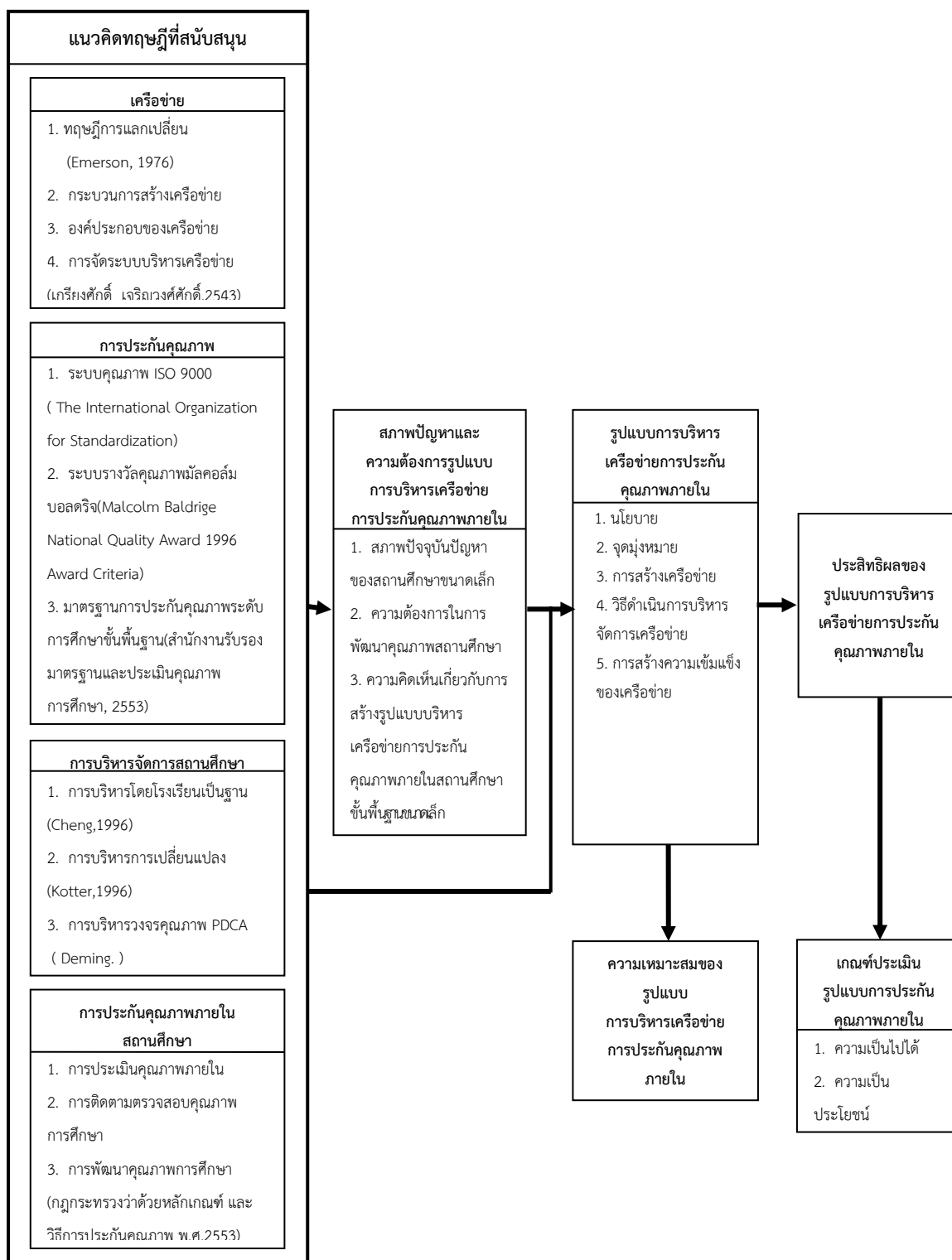
เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก ดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการรูปแบบการบริหารเครือข่ายการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก
2. สร้างรูปแบบการบริหารเครือข่ายการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก

3. ศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการบริหารเครือข่ายการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก

4. ประเมินรูปแบบการบริหารเครือข่ายการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ขนาดเล็ก

กรอบแนวคิดการวิจัย

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการบริหารเครือข่ายการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก ดำเนินการเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการรูปแบบการบริหารเครือข่ายการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก ประกอบด้วย การวิเคราะห์เอกสารที่เป็นแนวคิด ทฤษฎี เพื่อกำหนดประเด็นในการสอบถามความคิดเห็น การกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบจากการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กจากการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสร้างเครือข่ายการประกันคุณภาพและความต้องการในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ได้แก่แบบสอบถามความต้องการการพัฒนาแบบการบริหารเครือข่ายการประกันคุณภาพภายใน และเครือข่ายการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.50 – 1.00 และค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค(Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.87 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารเครือข่ายการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก ประกอบด้วย การร่างรูปแบบการบริหารเครือข่ายการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กเพื่อใช้เป็นประเด็นในการสนทนากลุ่ม

จัดสนทนากลุ่มโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา 5 คน ด้านการประกันคุณภาพ 5 คน และด้านการสร้างเครือข่ายการจัดการศึกษา 4 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ประเด็นการสนทนากลุ่ม

นำผลสรุปจากการสนทนากลุ่มมาสร้างรูปแบบการบริหารเครือข่ายการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก นำรูปแบบการบริหารเครือข่ายการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คนตรวจสอบความเหมาะสม เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารเครือข่ายการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก

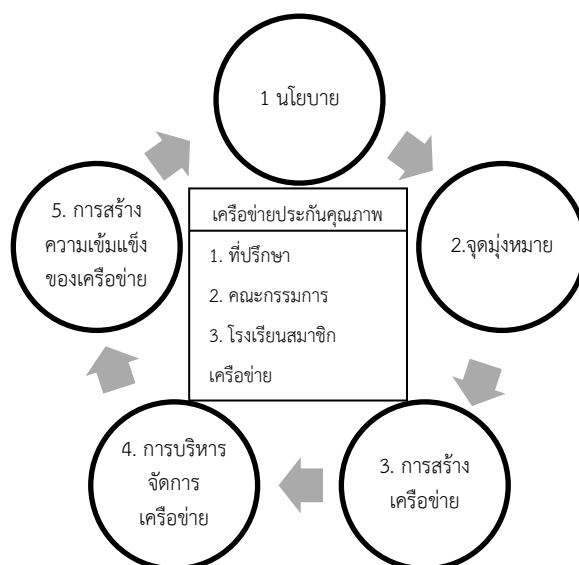
ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการบริหารเครือข่ายการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก ประกอบด้วย การคัดเลือกเครือข่ายด้วยความสมัครใจ 5 โรงเรียน เพื่อทดลองใช้รูปแบบ และศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการบริหารเครือข่ายการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบติดตามตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการบริหารเครือข่ายการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก ทำการประเมินรูปแบบการบริหารเครือข่ายด้านความเป็นไปได้และ ความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารเครือข่าย โดยศึกษาความคิดเห็นผู้บริหารจากโรงเรียนเครือข่าย 5 คน ครูจาก โรงเรียนละ 2 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนละ 2 คน รวมทั้งหมด 25 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่แบบประเมินความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารเครือข่ายการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80 - 1.00

ผลการวิจัย

1. การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการรูปแบบการบริหารเครือข่ายการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กพบว่า ผู้บริหารและครูมีความต้องการการพัฒนากระบวนประกันคุณภาพของโรงเรียนที่มีการดำเนินการอยู่แต่ยังไม่มีประสิทธิภาพเนื่องจากปัญหาการขาดแคลนบุคลากรและบุคลากรยังมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพภายในไม่ชัดเจน และต้องการพัฒนาดำเนินงานด้านเครือข่ายให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

2. รูปแบบการบริหารเครือข่ายการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังแผนภาพ

2.1 นโยบายของเครือข่ายการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก คือ การร่วมมือกันของโรงเรียน ขนาดเล็กเพื่อสร้างเครือข่ายการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก เป็นการช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุนซึ่งกันในการพัฒนาโรงเรียนเพื่อให้เกิดการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพ ผลประสิทธิผล และการแสวงหาการมีส่วนร่วมขององค์กรภายนอกเพื่อสนับสนุนการบริหารการประกันคุณภาพให้บรรลุตามเป้าหมาย

2.2 จุดมุ่งหมายของเครือข่ายการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก เพื่อพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนภายในเครือข่ายในการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพภายในได้อย่างมีประสิทธิภาพ และกระตุ้นให้โรงเรียนขนาดเล็กมีการดำเนินการการประกันคุณภาพภายในให้เป็นรูปธรรม เพื่อลดภาระในการทำงานของบุคลากรโดยใช้ทรัพยากรร่วมกัน

2.3 การสร้างเครือข่ายการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก ประกอบด้วย

2.3.1 แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อการบริหารจัดการเครือข่ายการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก

2.3.2 คณะกรรมการบริหารเครือข่ายมีบทบาทหน้าที่ในการกำหนดแนวทางและการปฏิบัติงานร่วมกันในการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน

2.3.3 การสมัครเป็นสมาชิกของเครือข่ายด้วยความสมัครใจ และมีความตระหนักถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพภายใน

2.3.4 คณะกรรมการมีการดำเนินการร่วมกันในการจัดทำเอกสาร เครื่องมือ สื่อต่างๆ ในการประกันคุณภาพภายในที่เป็นการอำนวยความสะดวกให้การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นงานปกติของโรงเรียน

2.4 การบริหารจัดการเครือข่ายการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก ประกอบด้วย

2.4.1 คณะกรรมการเครือข่ายประชุมจัดทำแผนการบริหารจัดการเครือข่ายการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก

2.4.2 นำแผนการบริหารจัดการเครือข่ายสู่การปฏิบัติ โดยจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนที่เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน

2.4.3 โรงเรียนภายในเครือข่ายร่วมกันดำเนินงานตามนโยบาย และปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการของการบริหารจัดการเครือข่าย

2.4.4 นิเทศกำกับติดตามส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในภาคเรียนละ 2 ครั้ง โดยคณะกรรมการบริหารเครือข่าย

2.4.5 คณะกรรมการบริหารเครือข่ายร่วมกันวิเคราะห์ผล ให้ข้อเสนอแนะเพื่อโรงเรียนนำผลไปปรับปรุง และพัฒนาโรงเรียน

2.4.6 โรงเรียนสมาชิกเครือข่ายจัดทำรายงานประจำปีของโรงเรียน

2.4 การสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก โดยมีคณะกรรมการบริหารเครือข่ายประกอบด้วย คณะกรรมการที่ปรึกษา และคณะกรรมการดำเนินงานเป็นกลุ่มที่สร้างความเข้มแข็งให้แก่เครือข่าย คณะกรรมการที่ปรึกษาจึงมีบทบาทหน้าที่ในการให้คำปรึกษา ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการบริหารเครือข่าย คณะกรรมการดำเนินงานมีบทบาทหน้าที่ในการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาแก่ครู และวางระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาของโรงเรียนให้เครือข่ายให้เข้มแข็ง กำกับการดำเนินกิจกรรม ส่งเสริมสนับสนุน ติดตามตรวจสอบคุณภาพ และให้ข้อเสนอแนะในการจัดทำรายงานผลการพัฒนาคุณภาพรูปแบบการบริหารเครือข่ายการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กทั้ง 5 องค์ประกอบมีความเหมาะสม

3. จากการนำรูปแบบไปใช้กับโรงเรียนขนาดเล็กที่มีความสมัครใจ จำนวน 5 โรงเรียน ดำเนินงานตามรูปแบบของการบริหารเครือข่ายการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กและมีการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามระบบการประเมินคุณภาพภายใน พบว่า ทุกโรงเรียน มีผลการปฏิบัติงานตามองค์ประกอบของระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับดีขึ้นไปทุกองค์ประกอบ

4. รูปแบบการบริหารเครือข่ายการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กมีความเป็นไปได้ และเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

1. จากการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการรูปแบบการบริหารเครือข่ายการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก ผู้บริหาร และครูมีความต้องการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพของโรงเรียนที่มีการดำเนินการอยู่แต่ยังไม่มีประสิทธิภาพเนื่องจากบุคลากรยังมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพไม่ชัดเจน ตามกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2553 หมวดที่ 1 ข้อ 3 ระบบการประกันคุณภาพภายในเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนามาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเป็นระบบที่สถานศึกษาสร้างความมั่นใจแก่ผู้รับบริการทั้งผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ตลอดจนองค์กร หรือสถานประกอบการที่รับผู้เรียนเข้าศึกษา หรือเข้าทำงาน ว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้ตามมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนด ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถ มีทักษะ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนั้น บุคลากรในสถานศึกษาโดยเฉพาะครูและผู้บริหารต้องตระหนักถึงเป้าหมาย คือ ผลประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียนเป็นอันดับแรก ซึ่งการดำเนินการประกันคุณภาพภายในให้เกิดความต่อเนื่องนั้นการนิเทศติดตามเป็นหัวใจสำคัญที่นำไปสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.2554: 9) โรงเรียนจึงต้องสร้างความรู้ความเข้าใจให้บุคลากร และเกิดความตระหนักในสำคัญของการประกันคุณภาพภายใน นอกจากนี้การขาดแคลนบุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็กเป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานไม่มีประสิทธิภาพ แนวทางในการแก้ปัญหาการขาดบุคลากรต้องอาศัยความร่วมมือกันเป็นเครือข่ายเพื่อดำเนินงานร่วมกัน และใช้บุคลากรร่วมกัน แต่จากการศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานของเครือข่าย พบว่า ผู้บริหารและครูต้องการพัฒนาการดำเนินงานของเครือข่ายให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ซึ่งการบริหารเครือข่ายที่มีอยู่เดิมเป็นไปตามระเบียบสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาว่าด้วยกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา ไม่ได้เกิดจากการรวมตัวกันเองจากความสมัครใจ และมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน ครูและบุคลากรทางการศึกษาอื่นไม่มีส่วนร่วมในการบริหารเครือข่าย จึงทำให้การบริหารเครือข่ายไม่ประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับแนวคิดของการสร้างเครือข่ายของเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543: 37- 44) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของเครือข่ายสมาชิกที่จะเข้ามาอยู่ในเครือข่ายจะต้องรับรู้มุมมองร่วมกัน ต้องมีความรู้สึกนึกคิดและการรับรู้ร่วมกันถึงเหตุผลการเข้าร่วมเป็นเครือข่าย สมาชิกต้องทำกิจกรรมร่วมกัน และเนื่องจากทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดสมาชิกต้องพึ่งพาซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกในเครือข่ายเพื่อให้เกิดการเสริมสร้างซึ่งกันและกัน จึงได้กำหนดเป็นองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารเครือข่ายการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนบุคลากร และเป็นการพัฒนาประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายใน

2. ผลการวิจัยได้รูปแบบการบริหารเครือข่ายการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กประกอบด้วย นโยบาย จุดมุ่งหมาย การสร้างเครือข่าย การบริหารจัดการเครือข่าย และการสร้างความเข้มแข็งของเครือข่าย ซึ่งรูปแบบที่ได้มีความสอดคล้องเป็นไปตามแนวคิดทฤษฎีที่อธิบายการสร้างเครือข่ายทางสังคม กล่าวคือเครือข่ายสังคม จะประกอบไปด้วยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันตามบทบาทหรือหน้าที่ที่แต่ละคนหรือคู่ความสัมพันธ์มีอยู่ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในเครือข่ายสังคม เป็นไปตามทฤษฎีของการแลกเปลี่ยน เพราะบุคคลไม่เพียงแต่ทำตามบทบาทหน้าที่ที่คาดหวังในสังคม หรือตามบรรทัดฐานที่ได้รับถ่ายทอดมาเท่านั้น แต่ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลยังขึ้นอยู่กับพื้นฐานของการรับรู้และการตัดสินใจในการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันระหว่างคู่ความสัมพันธ์ ทั้งในด้านวัตถุและทางจิตใจการสร้างเครือข่ายในการทำงาน

เชิงพัฒนา มีแนวโน้มที่จะเป็นการสร้างเครือข่ายระหว่างองค์กรที่ทำงานพึ่งพิงซึ่งกันและกัน มากกว่าที่จะแข่งขันกัน เป็นไปตามทฤษฎีการแลกเปลี่ยน แสดงว่าการรวมตัวกันมีปฏิสัมพันธ์ในการแลกเปลี่ยน ซึ่งได้รับผลประโยชน์ที่ทุกฝ่าย พึงพอใจการทำงานร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนข้อมูล การใช้ทรัพยากรร่วมกัน การทำงานที่ประสานกัน ทำให้งานมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นจากการร่วมกันทำงาน ซึ่งทฤษฎีแลกเปลี่ยนยังสอดคล้องกับแนวคิดการรวมพลัง คือ การรวมพลังกันทำงานนำไปสู่ผลลัพธ์ที่มีคุณค่าหรือเข้มแข็งมากกว่าการที่แต่ละองค์กรจะทำงานโดยโดดเดี่ยว ซึ่งสอดคล้องกับพิสิฐ เทพไกรวัล(2554: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน พบว่ารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือที่ใช้ นั้นส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนในระดับมาก และ ศิริพร ตันติยามาศ(2550: 188-189) ได้ศึกษาประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผล สังกัด กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) บรรยากาศแบบมีส่วนร่วม 2) องค์กรแบบมีส่วนร่วม 3) ภาวะผู้นำของผู้ประสานงานเครือข่าย 4) การมีส่วนร่วมของสมาชิก 5) การใช้เทคโนโลยี 6) การติดต่อสื่อสาร 7) กิจกรรมที่ทำร่วมกัน และ 8) บรรยากาศแบบมีส่วนร่วม และเป็นรูปแบบที่มีประสิทธิผลส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนในเครือข่าย จะเห็นได้ว่าการดำเนินงานในลักษณะของรูปแบบต้องอาศัยความร่วมมือกัน สมาชิกของเครือข่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

3. ประสิทธิภาพของรูปแบบการบริหารเครือข่ายการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กโดยใช้แบบติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม พบว่า โรงเรียนที่เป็นสมาชิกเครือข่ายทั้ง 5 โรงเรียน มีผลการปฏิบัติงานตามองค์ประกอบของการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ทั้ง 8 องค์ประกอบอยู่ในระดับดีขึ้นไปทุกองค์ประกอบ แสดงให้เห็นว่าในการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพต้องมีการทำงานอย่างเป็นระบบ และมีความต่อเนื่อง ซึ่งเป็นกระบวนการที่สถานศึกษาต้องดำเนินงานตามแนวทางการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามวงจรคุณภาพ PDCA หากพบว่าผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์ดีก็รักษาวินัยการปฏิบัติที่ดีไว้ ถ้าผลการประเมินไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ต้องมีการนำผลมาพิจารณาปรับปรุงเพื่อการวางแผนในปีต่อไป(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.2554: 4-5) และจากการใช้รูปแบบการบริหารเครือข่ายการประกัน คุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กส่งผลให้ระบบการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนมีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เนื่องมาจากความร่วมมือกันทำงานในรูปแบบเครือข่าย โรงเรียนสมาชิกเครือข่ายมีจุดมุ่งหมายเดียวกันในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา และเกิดจากความสมัครใจที่จะร่วมมือกันดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพสอดคล้องกับ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543: 40-44) กล่าวว่า การสร้างจุดร่วมของผลประโยชน์ เนื่องจากการดำเนินงานของเครือข่ายจำเป็นต้องมีเป้าหมายและทิศทางที่ชัดเจน และเป็นประโยชน์ ความจำเป็นที่ต้องมีการสร้างในจุดนี้ เพราะหากทุกคนทราบและเข้าใจเกี่ยวกับปัญหา การดำเนินการแก้ไขหรือการพัฒนาสามารถดำเนินงานง่ายและสะดวกมากขึ้น แต่การสร้างเพียงแต่จุดร่วมของผลประโยชน์นั้นยังไม่เพียงพอ ต่อการจัดทำเครือข่าย ยังคงต้องเน้นในเรื่องเกี่ยวกับการสร้างแนวร่วมสมาชิกเครือข่ายและแสวงหาผู้นำที่ดีก็เป็นส่วนสำคัญในการทำงานในรูปแบบเครือข่ายจึงแสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานตามรูปแบบเครือข่ายนั้นสามารถแก้ปัญหาการขาดแคลนบุคลากร และเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพได้

4. ผลการศึกษาความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารเครือข่ายการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก อยู่ในระดับมาก เนื่องจาก เครือข่ายช่วยให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ทักษะ ความรู้ ประสบการณ์ เครื่องมือ และสื่อ ผ่านการประชุม การทดลองปฏิบัติการ การประชาสัมพันธ์ และการให้ความร่วมมือกันในการดำเนินโครงการ การแบ่งปันความรู้ ทักษะและประสบการณ์ให้แก่กันเป็นการเสริมความสมบูรณ์ให้กับสมาชิกเครือข่ายทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือองค์กร สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของพิสิฐ เทพไกรวัล(2554: บทคัดย่อ) พบว่า ผลการทดลองใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก มีประสิทธิภาพส่งผลให้เกิดความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาภายในโรงเรียน ซึ่งรูปแบบการบริหารเครือข่ายการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็กโดยอาศัยความร่วมมือกัน ใช้ทรัพยากรร่วมกัน เป็นการแก้ปัญหาการขาดแคลนครู

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงาน และผู้บริหาร

1. จากผลการศึกษาวิจัยได้รูปแบบการบริหารเครือข่ายการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก ซึ่งมีความเป็นไปได้ และมีประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กจึงควรนำแนวทางการทำงานเป็นเครือข่ายที่อาศัยความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กด้วยกันเพื่อแก้ปัญหา และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรส่งเสริมให้เกิดการทำงานในรูปแบบเครือข่ายที่หลากหลายเพื่อแก้ปัญหา และพัฒนาคุณภาพด้านอื่น ๆ และปรับนโยบายหรือระเบียบการสร้างเครือข่ายควรเป็นไปด้วยความสมัครใจของสมาชิกเครือข่ายที่มีเป้าหมายเดียวกันในการพัฒนา
3. หน่วยงานต้นสังกัดได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรนำรูปแบบการบริหารเครือข่ายการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กไปเป็นต้นแบบในการบริหารจัดการ และแก้ไขปัญหาในด้านอื่นๆ

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารเครือข่ายการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กเป็นรูปแบบที่มีความเป็นไปได้ และมีประโยชน์ ดังนั้น ในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษารูปแบบการบริหารเครือข่ายการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กหรือไม่

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ.(2544). การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานลำดับที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการกระทรวงศึกษาธิการ.พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และ พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545.กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์(ร.ส.พ.) .
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์.(2545). การจัดการเครือข่าย: กลยุทธ์สู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: ส.เอเชียเพลส.
- จารุวรรณ นาดัน.(2556). นวัตกรรมการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก วารสารวิชาการ Veridian E-Journal ปีที่ 6, ฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม): 729.
- นิภา ไพโรจน์จิรกาล.(2556). ยุทธศาสตร์การรวมพลังสู่เป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก วารสารวิชาการ Veridian E-Journal ปีที่ 6, ฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม): 170.
- พิสิฐ เทพไกรวัล.(2554). การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก. วิทยานิพนธ์ดุขฎิบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศิริพร ดันติยมาศ.(2550). รูปแบบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผล สังกัด กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ดุขฎิบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน.(2550) . นวัตกรรมการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก ปีงบประมาณ 2550. กรุงเทพฯ:(ม.ป.พ.)
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.(2549). แนวทางประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.(2550) แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.